

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

67.

KURYER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 20-го Августа — 1837 — Wilno. Piątek. 20-go Sierpnia.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Г р о д н о.

Ея Величество Государыня Императрица, освѣдомясь о постигшемъ городъ Гродно пожарѣ въ 1-й день минувшаго Іюля, Всемилостивѣйше пожаловать изволила, въ пособіе погорѣвшимъ, пять тысячъ рублей ассигнаціями. Извѣстіе объ этомъ новомъ знакъ безпредѣльнаго Ея Величества попеченія о благу подданныхъ, исполнило потерпѣвшихъ жителей благоговѣйнаго чувства благодарности.— Для распределенія имъ пожалованной суммы учреждень, по распоряженію Господина Виленскаго Военнаго Губернатора, Гродненскаго, Минскаго и Бѣлостокскаго Генералъ-Губернатора Князя Долгорукова, особый Комитетъ, подъ предѣлательствомъ Г. Гродненскаго Гражданскаго Губернатора.

В и л ь н а.

Виленская Губернская выставка естественныхъ произведеній а также мануфактурныхъ и ремесленныхъ издѣлій, будетъ для публики открыта, ежедневно, кромѣ воскресныхъ, праздничныхъ и табельныхъ дней, съ 10-ти часовъ утра до исхода 2-го по полудни, въ домѣ Миллеровъ, въ Ресурсовыхъ задахъ.

Замѣчаніе для хозяевъ.

Насѣкомыя причинившія у насъ прошедшей осенью такой вредъ озимымъ посѣвамъ, а именно ржи, опять появляются въ значительномъ количествѣ на вспаханныхъ, предназначенныхъ подъ посѣвъ паровыхъ поляхъ. Въ первыхъ числахъ текущаго Августа привезено сюда изъ Завилейскаго Уѣзда нѣсколько десятковъ сихъ червей живыхъ, достигшихъ еще совершеннаго возраста; слышно также, что и въ другихъ уѣздахъ здѣшней Губерніи появились подобныя насѣкомыя. Это гусеницы (*Larvae*) отъ ночной такъ названной восклицательной бабочки *Phalaena Exclamationis* LINN; (*Agrotis Exclamationis* Ochsenheimer), отличающейся слѣдующими примѣтами: Главныя цвѣтъ обоюго пола, сѣро-мышатый; ошейекъ волосистый съ продолговатою черною поперечною чертою; крылья горизонтальныя, задніе бѣлые у самокъ темнаго цвѣта, на переднихъ два черныхъ пятна, одно изъ нихъ почкообразное, а другое продолговатое и узкое похоее на восклицательный типографскій знакъ (!), отъ чего происходитъ и названіе ея на латинскомъ діалектѣ. Ноги при началѣ густо покрыты шерстью; рожки у самокъ волосисты, у самчиковъ гребнеобразныя, при концѣ тонкіе. Часть этихъ гусеницъ развившихся въ прош. году перезимовавъ въ оцепѣломъ состояніи, въ началѣ Мая преобразовалась въ куколки (*pupae*) закупоренныя въ коконахъ, составленныхъ изъ земляныхъ частицъ, изъ которыхъ въ первыхъ числахъ Іюля начали выходить бабочки, примѣчаемыя у насъ на лугахъ съ 4—20 ч. сегожъ мѣсяца въ значительномъ количествѣ.— Бабочки эти клали свои яйца на паровыхъ поляхъ и непахатныхъ мѣстахъ, чтобы раждающіяся отъ нихъ гусеницы нашли готовую пищу въ разныхъ злакахъ, а именно въ листьяхъ обыкновеннаго пырника, которые ра-

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

Г р о д н о.

НАЙЯСНѢЙША ЦЕСАРЗОВА JEY MOŚĆ, dowiedziawszy się o pożarze, którym nawiedzone zostało miasto Grodno w dniu 1 przeszłego Lipca, Najmiłosciwiey przeznaczyć raczyła na wspomnienie pogorzelców 5,000 rubli assygnacyami. Wiadomość o tym nowym dowodzie nieograniczoney pieczołowitości NAJJAŚNIEJSZEY CESARZOWEY JEY MOŚCI o dobro poddanych, napełniła mieszkańców, dotkniętych nieszczęściem, uczuciami najgłębszey wdzięczności.— Dla rozdzielenia im darowanej summy, ustanowiony jest, z rozrządzenia Pana Wileńskiego Wojennego Gubernatora, Grodzieńskiego, Mińskiego i Białostockiego Jenerał-Gubernatora Xiążęcia Dothorukowa, osobny Komitet pod prezydencyą Pana Grodzieńskiego Cywilnego Gubernatora.

W i l ь n o.

Wileńska Gubernialna Wystawa płodów przyrodzonych oraz wyrobów rękodzielnych i rzemieślniczych, będzie dla Publiczności otwartą codziennie, wyjąwszy dni niedzielne, świąteczne i tabelne, od godziny 10-tey zrana, do 3-ciey po południu, w domu PP. Müllerow, w salach resursowych.

Ostrzeżenie dla Gospodarzy.

Robaki, które w roku przeszłym wchodząc oziymym, mianowicie zaś żyta, tyle uszkodziły, teraz nanowem zaczęły się pokazywać w znaczney ilości, na ugorach zoranych i do zasiewu przeznaczonych.— Kilkadziesiąt sztuk żywych, lecz niezupełnie jeszcze dorosłych, przywieziono tu w początkach Sierpnia z powiatu Zawileyskiego. Sąto gąsiennice (*Larvae*) nazywanej, *Phalaena Exclamationis* LINN: (*Agrotis Exclamationis* Ochsenheimer) odznaczające się następującymi cechami: — W obojey płci panująca farba szaromyszata; trąbka wyraźna; kołnierz włosisty z przepaską z przodu, podłużną czarną; skrzydła poziome, tylne białe, u samicy brudno zafarbowane; na przednich dwie bardzo wyraźne plamy czerniawe, większa nieforemnie nerkowata, druga zaś podłużna do znaku drukarskiego wykrzyknika (!) podobna, od czego i nazwisko jej gatunkowe łacińskie jest wzięte. Nogi przy nasadzie mocno włosiste; u samicy różki szczecinowate, u samców grzebykowate w końcu ścienione. Część gąsiennic tych, w roku przeszłym wylęgłych, przetrwały zimą w odrętwieniu, w początkach Maja zamienia się w poczwarki ukryte w wątkach kokonach, z cząstek ziemi złożonych, z których w pierwszych dniach zaczęły wychodzić motyle, od 4 do 20-go tegoż mjesiaca w znaczney liczbie u nas na łąkach trawiastych postrzegane.— Motyle te, złożyły swe jaja na poparach i miejscach nieoromych, aby wylęgające się z nich gąsiennice, gotowy znalazły pokarm w rozmaitych trawach, a szczególnie w Perzu, którego liście, równie jak i urunięte żyto najbardziej im są ulubione.— Poniemaj, jak się i z przeszłorocznych postrzeżeń okazało i tegoroczne toż samo potwierdzają, nie wszystkie gąsiennice z jay jednocześnie wychodzą, i wyklucanie to trwać może aż do końca Sierpnia, w tych za-

вно какъ и молодая рожь особенно для нихъ пріятны. Такъ какъ уже опытомъ дознано, что не всѣ гусеницы единовременно выходятъ изъ яицъ, и развитіе ихъ можетъ продолжаться до конца Августа, то изъ сего видно, что токмо опозданіе съ усѣвами покрайней мѣрѣ до 1-го Сентября, можетъ предохранить озимые урожаи отъ истребленія сими наѣдкомыи, а именно въ тѣхъ мѣстахъ, гдѣ онѣ находились въ большомъ множествѣ въ прош. году, и гдѣ посѣвы будутъ производиться не послѣ ярыхъ жѣбровъ и не на свѣжей унавоженной почвѣ, но прямо на паровыхъ поляхъ. Поле должно напередъ посредствомъ борошенія хорошо очистить отъ всякихъ сорныхъ травъ, а самые семена приготовить или по способу сообщенному въ прош. году посредствомъ богульника (Литов. Вѣстникъ 1836 N 90) или Черемушного отвара (Земледѣльческая Газета 1835 стр. 766 и 798). Впрочемъ не выгоды ли было бы вмѣсто отмачиванія симъ послѣднимъ, окуривать въ осѣтяхъ рожь черемухою? средство, оказавшее на опыте желаемый успѣхъ въ южныхъ губерніяхъ Государства.

Знатный помѣщикъ Завилейскаго уѣзда въ имѣніи своемъ назначилъ награду за собираніе гусеницъ на паровыхъ поляхъ по 2½ копѣекъ себромъ за копу, представилъ такимъ образомъ, примѣръ достойный подражанія, а вмѣстѣ успѣшнѣйшую мѣру для избѣжанія вреда, возникающаго отъ размноженія этихъ червей, а преимущественно, что собираніе оныхъ на паровыхъ поляхъ, почитается самымъ лучшимъ и единственнымъ средствомъ къ уменьшенію числа ихъ.

Истребленіе гусеницъ на обоедшихъ посѣвахъ, другихъ требуетъ средствъ, которые въ особомъ сочиненіи будутъ сообщены публикѣ, съ прибавленіемъ таблицы изображающей всѣ перемѣны сего вреднаго у насъ наѣдкомаго. Въ южныхъ краяхъ Европы, именно въ Богеміи и Моравіи съ давнихъ временъ извѣстна по сему отношенію ржавая бабочка (*Noctue Segetum* Fabr. *Agrotis Segetum* Ochs.) къ которой неправильно причисляли нашихъ гусеницъ. С. Б. В.

Санктпетербургъ, 10-го Августа.

Въ *Journal de St. Pétersbourg* напечатано: „Государыня Императрица изволила прибыть, въ вождѣльномъ здравіи, 3-го Августа по полудни, въ Москву, въ сопровожденіи Его Императорскаго Высочества Цесаревича Наслѣдника Престола, выѣхавшаго до второй станціи на встрѣчу своей Августѣйшей Родительницы. Ея Величество изволила остановиться въ Кремль.“

— Его Императорское Высочество Великій Князь МИХАИЛЪ ПАВЛОВИЧЪ изволилъ отправиться въ Вознесенскъ, 10-го Августа.

— Высочайшею Грамотою отъ 16 Іюля, Чиновникъ особыхъ порученій при Генераль-Провіантмейстерѣ Военнаго Министерства, 4-го класса *Асоковъ*, Всемилостивѣе пожалованъ Кавалеромъ Императорскаго и Царскаго Ордена Св. Станислава второй степени.

— Высочайшимъ Приказомъ отъ 30 Іюля, Управляющій I-мъ Отдѣленіемъ Канцеляріи Военнаго Министерства, Флигель-Адъютантъ Его Императорскаго Величества, Лейбъ-Гвардіи Преображенскаго полка Полковникъ Графъ *Ламздорфъ*, назначается Директоромъ Лѣснаго и Межеваго Института, съ оставленіемъ въ званіи Флигель-Адъютанта.

— Директору Департамента Государственнаго Казначейства, Дѣйствительному Статскому Совѣтнику *Князеву*, Всемилостивѣе повелѣно быть Попечителемъ Одесскаго Учебнаго Округа, съ производствомъ ему жалованья по 6,000 руб., столовыхъ по 3,600 руб. и квартирныхъ по 2,500 руб. въ годъ, изъ суммъ Государственнаго Казначейства.

— Государь Императоръ, по журналу Комитета Гр. Министровъ, 6-го Іюля 1837 г., соизволилъ Высочайше утвердить представленіе Г. Министра Внутреннихъ Дѣлъ, чтобы Медиковъ, состоящихъ по найму при Канцеляріи Министра и Департаментѣхъ: Хозяйственномъ, Полиціи Исполнительной и Духовныхъ Дѣлъ Иностранныхъ Исповѣданій, считать впредь въ Государственной службѣ.

— По поводу возникшаго въ Гродненской губерніи вопроса: можно ли допустить Евреевъ къ сбору добровольныхъ приношеній на сооруженіе ихъ Синагогъ и молитвенныхъ школъ, Г. Виленскій Военный, Гродненскій, Минскій и Вѣлостокскій Генераль-Губернаторъ, представилъ Г. Министру Внутреннихъ Дѣлъ особия, составленные на сей предметъ, по его порученію, Гродненскимъ Гражданскимъ Губернаторомъ правила, прося дальнѣйшихъ распоряженій. Сіи правила заключаются въ слѣдующемъ: 1-е.) Еврейскія молитвенныя общества, при испра-

емъ мѣстцахъ и окolicach, w których one w obfitej wielkiej w roku przeszłym znajdowały się i gdzie uiewy, nie po jarzynie, ani na świeżych pognojach, ale wprost na ugorze mają się odbywać, wstrzymać się z niemi wypada przynajmniej do 1-go Września. Potrzeba wprzód wyrobić pole wybronowaniem ze wszelkiej trawy, a samo nasienie przyprawić podług rady w roku przeszłym podanej, albo bahunem (Kur. Lit. N. 40 str. 743 albo odwarem czeremchowym. Gaz. Rol. 1. 1835 str. 766 i 798), Możeby się tu przydało okurzenie w osieciach żyta, na nasienie przeznaczonego też samą czeremchą? — środek z pomyslnym skutkiem w południowych Rosyji Guberniach, za skuteczny uznany.

Знакомиты обыwatel Pttu Zawileyskiego w dobrach swoich przeznaczył nagrody za zbieranie gąsienic na poparach, po gr. 5 od kopy, dając tym sposobem przykład, że wszech miar godny naśladowania i sposób ku wstrzymaniu szkód z rozmnożenia tego robactwa, ile że zbieranie gąsienic na ugorach za najskuteczniejszy i jedyny prawie środek do zmniejszenia jego liczby może się uważać.

Wytypianie gąsienic tych na zasiewach uruniałych, innych wymaga sposobów, które w osobnym piśmie wkrótce tu wyysć mającém, będą podane z dołączeniem dokładnej tablicy wszystkie przemiany tego, szkodliwoscią u nas odznaczającego się owadu, wyobrażającey. W południowych krajach Europy, mianowicie w Czechach i Morawii słynie pod tym względem *Noctua Segetum* Fabr. (*Agrotis Segetum* Ochs.), do którego mylnie nasze gąsienice odnaszano. S. B. G.

Санкт-Петербург, дня 10-го Сіерпня.

Въ *Journal de St. Pétersbourg* читаемъ: „Найяснѣйша Пани Цесарзowa Jej Mość, 3-го Сіерпня з полудня рачыла прыбыдзъ въ požаданѣмъ здровіу до Москвы, въ towarzysztwie Jego Cesarskiej Wysokosci Następcy Tronu, który wyjechał do drugiej stacyi na spotkanie Najjasnѣjszej Swej Matki. Cesarzowa Jej Mość racyła zatrzymać się w Kremlu.“

— Jego Cesarska Wysokoscъ Wielki Xiążę MICHAŁ PAWŁOWICZ racył wyjechać do Woznesieńska, d. 10-го Сіерпня.

— Przez Najwyższy Dyplomata pod dnem 16 Lipca, Urzędnik do szczególnych poleceń przy Jeneralnym Prowiantmistrzu Ministerium Woyny, 4-ey klasy *Asoskow*, Nayłaskawiey mianowany Kawalerem *Cesarskiego i Królewskiego Orderu Sw. Stanisława drugiego stopnia*.

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny pod dnem 30 Lipca, Zarządzający 1-m Oddziałem Kancellaryi Ministerium Woyny, skrzydłowy Adjutant Jego Cesarskiej Mości, Półkownik Gwardyi półku Преображенскаго Храба *Lamsdorf*, naznaczony Dyrektorem Instytutu Lesnego i Granicznego, z pozostaniem w nazwanin skrzydłowego Adjutanta.

— Dyrektorowi Departamentu Podskarbstwa Państwa, Rzeczywistemu Radzcy Stanu *Kniażewiczowi*, Nayłaskawiey rozkazano bydż Kuratorem Odeskiego Okręgu Szkolnego, z wydawaniem mu płacy po sześć tysięcy rubli, stołowych po trzy tysiące sześćset rubli i kwaterunkowych po dwa tysiące pięćset rubli na rok, z summ Podskarbstwa Państwa.

— Cesarz Jego Mość, w żurnale Komitetu PP. Ministrów, dnia 6-го Lipca 1837 r., Najwyżey racył utwierdzić przedstawienie P. Ministra Spraw Wewnętrznych, ażeby Medyków, zostających sposobem naimu przy Kancellaryi Ministra i Departamentach: Gospodarczym, Policji Wykonawczej i Spraw Duchownych obcych wyznań, liczyć odtąd w służbie Państwa.

— Z powodu wynikłego w Gubernii Grodzieńskiej zapytania: czy można dozwolicъ żydom zbierania dobrowolnych ofiar na budowanie ich Synagog i szkół modlitewnych, P. Wileński Wojenny, Grodzieński, Miński i Białostocki Jenerał - Gubernator przedstawił P. Ministrowi Spraw Wewnętrznych osobne, ułożone na ten przedmiot z jego polecenia, przez Grodzieńskiego Cywilnego Gubernatora prawidła, prosząc o dalsze rozporządzenie. Prawidła te zawierają się w tém, co następuje.

1) Żydowskie modlitewne zgromadzenia, prosząc do-

пированіи разрѣшенія на постройку Синагогъ и молитвенныхъ школъ, представляютъ вмѣстѣ съ планами и фасадами оныхъ, особый актъ, имѣть ли общество на предполагаемое сооруженіе собственныхъ средства, или полагаетъ прибѣгнуть къ добровольнымъ приношеніямъ и какую ему нужно собрать для того сумму.

2-е) Губернское Начальство, при утвержденіи плановъ на постройку Синагогъ и молитвенныхъ школъ, разрѣшаетъ и денежный на сооруженіе оныхъ сборъ, чрезъ добровольныя приношенія, а Полиція имѣетъ наблюденіе, чтобы къ такому приношенію ни кто изъ Евреевъ не былъ принуждаемъ.

3-е.) Для вписанія приношеній, общество должно быть снабжено отъ Губернскаго Начальства шнуровою книгою, за надлежащимъ подписаніемъ и казенною печатью.

4-е.) Собранныя такимъ образомъ деньги остаются въ распоряженіи Правленія молитвеннаго общества, учрежденнаго по § 85-му положенія о Евреяхъ, которое даетъ въ оныхъ суммахъ отчетъ и отвѣтствуетъ за цѣлость ихъ и правильность расходовъ собственнымъ имуществомъ Членовъ.

Признавая съ своей стороны необходимымъ учредить точный порядокъ на счетъ сбора Евреями добровольныхъ приношеній для сооруженія ихъ Синагогъ и молитвенныхъ школъ, какъ о предметѣ, на который не имѣется въ законѣ предписанія, онъ Г. Министръ входилъ о семъ съ представленіемъ въ Комитетъ Гг. Министровъ.

По положенію Комитета Гг. Министровъ, Государь Императоръ Высочайше повелѣтъ соизволилъ: утвердить вышеизложенныя, составленныя Гродненскимъ Гражданскимъ Губернаторомъ правила для сборовъ между Евреями добровольныхъ приношеній на сооруженіе ихъ Синагогъ и молитвенныхъ школъ.

— Государственный Совѣтъ, въ Департаментѣ Законовъ и въ Общемъ Собраніи, рассмотрѣвъ докладъ Общаго Собранія первыхъ трехъ Департаментовъ Правительствующаго Сената по вопросу: можетъ ли служба въ Магистратахъ, Думахъ, Ратушахъ и вообще въ городскихъ присутственныхъ мѣстахъ считаться наравнѣ со службою по опредѣленію отъ Правительства? нашелъ, что хотя существующими учрежденіями въ Магистратахъ и Ратушахъ Секретари положены, а въ Думахъ дозволено ихъ имѣть; но опредѣлительнаго правила, чтобы сии Секретари считались въ службѣ по опредѣленію отъ Правительства, не имѣется, почему въ настоящемъ случаѣ бесполезно сдѣлать о томъ надлежащее поясненіе. Что касается до прочихъ канцелярскихъ должностей въ городскихъ присутственныхъ мѣстахъ: то, по мнѣнію Государственнаго Совѣта, вопросъ, считать ли нахожденіе въ сихъ должностяхъ службою, долженъ быть разрѣшенъ не штатами городскихъ расходовъ, а существомъ обязанностей сихъ мѣстъ. Въ Магистратахъ и Ратушахъ нельзя и допускать службы по найму, потому, что мѣста сии суть судебныя инстанціи, въ которыхъ все дѣлопроизводство, до малѣйшей подробности, соединено съ отвѣтственностію по закону; напротивъ того для Городскихъ Думъ, какъ учреждений, заведывающихъ наиболѣе городскимъ хозяйствомъ, достаточно дозволенія имѣть изъ служащихъ чиновниковъ Секретаря; прочимъ же лицамъ, составляющимъ Канцелярію, нѣтъ никакой надобности считаться въ службѣ, тѣмъ болѣе, что когда и самый Секретарь Думы по росписанію положенъ только въ XIV классѣ, то подчиненные его не могутъ уже быть въ классныхъ чинахъ. Посему Государственный Совѣтъ *положилъ*: статьи 879 и 1001 Свода Законовъ (Т. II) дополнить слѣдующимъ постановленіемъ: „Въ Магистратахъ и Ратушахъ всѣ чины, составляющіе Канцелярію, а въ Городскихъ Думахъ Секретари, считаются въ Государственной службѣ и опредѣляются изъ людей, имѣющихъ по законамъ право на вступленіе въ оную.“ На ономъ мнѣніи написано: Его Императорское Величество вослѣдовавшее мнѣніе въ Общемъ Собраніи Государственнаго Совѣта о службѣ въ городскихъ присутственныхъ мѣстахъ, Высочайше утвердить соизволилъ и повелѣлъ исполнить. Предсѣдатель Государственнаго Совѣта. *Графъ Новосильцевъ*. 8 Іюня 1837 года.“ (Опуб. Пр. Сен. Іюля 27 дня 1837 года.)

— Правительствующій Сенатъ слушалъ рапортъ Г. Министра Внутреннихъ Дѣлъ, что въ слѣдствіе вступившаго къ нему отъ Курляндскаго Гражданскаго Губернатора вопроса: какъ должно поступать съ Иностранцами, желающими выйти изъ Россійскаго подданства, входилъ онъ съ представленіемъ въ Государственный Совѣтъ, который мнѣніемъ, Высочайшаго утвержденія удостоеннымъ, въ 3 день сего Іюля, положилъ: въ дополненіе 929 статьи 9 Тома Свода Законовъ о состояніяхъ, постановить слѣду-

зволенья на будованіе Synagog i szkół modlitewnych, mają przedstawiać razem z ich planami i fasadami, osobny akt, azali ma zgromadzenie na projektowane zbudowanie własne środki, albo się chce udać do ofiar dobrowolnych i jaką mu trzeba zebrać na to sumę.

2) Zwierzchność Gubernialna, przy utwierdzeniu planów budowania Synagog i szkół modlitewnych zezwala razem i na zbieranie pieniędzy z dobrowolnych składek na ich budowanie, a Policya ma baczość, ażeby do takowej ofiary nikt z Żydów nie był przymuszanym.

3) Dla zapisywania ofiar, gromada powinna mieć daną przez Zwierzchność Gubernialną księgę sznurową, z należytem podpisem i pieczęcią skarbową.

4) Zebrane tym sposobem pieniądze zostają pod rozporządzeniem Zarządu zgromadzenia modlitewnego, urzędzonego podług § 85-go Ustawy o Żydach, który zdaje z tych summ rachunek i odpowiada za ich całość i regularność wydatków, własnym majątkiem Członków.

Uznając ze swej strony rzeczą konieczną urządzić istotny porządek względem zbierania przez Żydów dobrowolnych ofiar na budowanie ich Synagog i szkół modlitewnych, jako o przedmiocie, na który nie ma w prawie przepisu, tenże P. Minister czynił o tém przedstawienie do Komitetu PP. Ministrów.

Po nastąpieniu postanowieniu Komitetu PP. Ministrów, Cesarz Jego Mość NAWYŻEY rozkazać raczył: utwierdzić wyżej opisane, ułożone przez P. Grodzieńskiego Cywilnego Gubernatora prawidła dla zbierania pomiędzy Żydami dobrowolnych ofiar na budowanie ich Synagog i szkół modlitewnych.

— Rada Państwa na Departamencie Praw i na Powszechném Zebraniu, rozpatrzywszy przełożenie Połączonego Zebrania pierwszych trzech Departamentów Rządzącego Senatu względem zapytania: czy może służba w Magistratach, Radach, Ratuszach i w ogólności w Sądowych i urzędowych miejscach miejskich, uważać się na równi ze służbą z naznaczeń Rządu? znalazła, iż chociaż przez istniejące urządzenia w Magistratach i Ratuszach Sekretarze są ustanowieni, a w Radach dozwolono ich mieć; ale wyrażnego prawidła, ażeby ci Sekretarze uważani byli w służbie z naznaczenia Rządu, nie ma, przeto w obecnym zdarzeniu nie bez pożytku będzie uczynić w tej rzeczy należyte objaśnienie. Co się ściaga do innych obowiązków Kancelaryjnych w urzędowych miejscach miejskich; tedy, podług Opinii Rady Państwa, zapytanie, czy uważać zostawanie w tych obowiązkach za służbę, powinno być rozstrzygnięte nie przez etaty miejskich rozchodów, ale przez istotę obowiązków tych miejsc. W Magistratach i Ratuszach nie można dozwalać służby z najęcia, dla tego, że miejsca te są instancjami sądowymi, w których całe odbywanie spraw, do najmniejszego szczegółu, połączone jest z odpowiedzialnością podług prawa; przeciwnie dla Rad Miejskich, jako ustanowień, zawiadujących najwięcej miejskim gospodarstwem, dosyć jest dozwolenia mieć ze służących urzędników Sekretarza; inne zaś osoby, składające Kancelaryę, nie ma żadney potrzeby uważać w służbie, tém bardziey, iż gdy i sam Sekretarz Rady podług rozpisania umieszczony jest tylko w XIV klassie, tedy jemu podlegli nie mogą już być w rangach klassycznych. Dla czego też Rada Państwa *postanowiła*: artykuły 879 i 1001 Połączenia Praw (T. II) dopełnić postanowieniem następującem: „W Magistratach i Ratuszach wszyscy urzędnicy, Kancelaryę składający, a w Radach Miejskich Sekretarze, liczą się w służbie Państwa i powinni być назначani z ludzi, mających prawo do weyścia do niej.“ Na tej Opinii napisano: Jego Cesarska Mość nastąpił Opiniją na Powszechném Zebraniu Rady Państwa o służbie w urzędowych miejscach miejskich, NAWYŻEY utwierdzić raczył i rozkazał wypełnić. Prezydent Rady Państwa, *Hrabia Nowosilcow*. 8 Czerwca 1837 roku.“ (Opub. przez Rząd. Sen. 27-go Lipca 1837 roku.)

— Rządzący Senat słuchali rapportu P. Ministra Spraw Wewnętrznych, iż na skutek otrzymanego przezeń od Kurlandzkiego Cywilnego Gubernatora zapytania: jak należy postępować z cudzoziemcami, chcącemi wyszść z poddaństwa Rosyjskiego, czynił przedstawienie do Rady Państwa, która przez opinią, NAWYŻEY utwierdzoną w dniu 3 Lipca, postanowiła: na dopełnienie 929 artykułu 9 Tomu Połączenia Praw o stanach, postanowić prawidło następujące: Cudzoziemiec, który wyszedł z poddaństwa, powinien od dnia wykre-

хощее правило: Иностранецъ, оставившій подданство долженъ со дня исключенія его изъ оклада, въ теченіи года выѣхать за границу; если же онъ, по прошествіи сего срока, будетъ находиться еще въ Россіи, то записывается, безъ его уже согласія, вновь въ окладъ по тому самому состоянію, въ которомъ былъ до исключенія изъ подданства, и остается въ немъ, доколѣ не выѣдетъ изъ Россіи. (Опуб. Прав. Сен. Іюля 30 дня 1837 года.)

— По Именному Его Императорскаго Величества Высочайшему указу, данному Правительствующему Сенату въ 18 день минувшаго Іюня, за собственноручнымъ Его Величества подписаніемъ, въ которомъ изображено: съ изданіемъ въ 1831 году Рекрутскаго Устава, принято правиломъ усовершенствовать сію часть законодательства постепенно, по указанію опыта. Для сего признано нужнымъ ежегодно, по окончаніи набора, соображать въ особенномъ Комитетѣ всѣ представленія мѣстныхъ Начальствъ по сему предмету въ Министерство Внутреннихъ Дѣлъ входящія, такъ какъ и наблюденія особыхъ военныхъ чиновниковъ, ежегодно на мѣста набора по Нашему назначенію отряжаемыхъ. На семъ основаніи разсмотрѣны были въ особомъ Комитетѣ разныя предположенія, по теченію набора 1836 года вступившія. По заключеніямъ Комитета, уваженнымъ въ Государственномъ Совѣтѣ, разрѣшивъ надлежащимъ повелѣніемъ статей Рекрутскаго Устава частные вопросы, изъ производства дѣлъ возникшіе. Мы признали нужнымъ обратить особенное вниманіе на общій порядокъ установленія очередей въ обществахъ мѣщанскихъ и въ селеніяхъ крестьянъ казенныхъ, удѣльныхъ и свободныхъ хлѣбопашцевъ. По правиламъ, издавна принятымъ, порядокъ сей доселѣ былъ опредѣляемъ наличнымъ числомъ ревизскихъ душъ каждаго семейства. Неудобства, отъ сего происшедшія, особенно сдѣлались ощутительными съ возобновленіемъ ревизіи. Бывъ разсмотрѣны во всей ихъ подробности въ особомъ Комитетѣ, они уважены и признаны дѣйствительными и при разсмотрѣніи ихъ въ Государственномъ Совѣтѣ. По сему надлежало замѣнить настоящій порядокъ очередей другимъ удобнымъ, основаннымъ не на числѣ ревизскихъ душъ, но на числѣ наличныхъ въ каждомъ семействѣ работниковъ. Подробныя правила, въ семъ разумѣ, въ замѣнъ нынѣ существующихъ въ Комитетѣ составленные и Государственнымъ Совѣтомъ одобренные, находя цѣли ихъ сообразными, Мы признали за благо утвердить ихъ, и въ слѣдствіе того повелѣваемъ: 1.) Правила сіи нынѣ же обнародовать во всеобщее свѣдѣніе. 2.) Приведеніе ихъ въ дѣйствіе, расположить для большаго удобства въ слѣдующей постепенности: а) въ рекрутскихъ участкахъ мѣщанъ ввести ихъ при первомъ наборѣ послѣ 1837 года повсемѣстно; б) въ участкахъ крестьянъ удѣльныхъ ввести ихъ съ того же времени тамъ, гдѣ главнымъ удѣльнымъ начальствомъ сіе признано будетъ удобнымъ; в) въ участкахъ же крестьянъ казенныхъ и свободныхъ хлѣбопашцевъ; въ Губерніяхъ: Санктпетербургской и Псковской ввести ихъ съ перваго наступающаго набора, а въ прочихъ Губерніяхъ и Областяхъ, по мѣрѣ устройства новаго хозяйственнаго управленія казенныхъ крестьянъ. (Опуб. Прав. Сен. Іюля 17 дня 1837 года.) (С. В.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я.

Берлинъ, 18-го Августа.

Сообщенное въ нѣкоторыхъ газетахъ извѣстіе, о путешествіи Короля въ Силезію, вовсе неподтверждается.

— Большой военный парадъ, долженствовавшій происходить предъ маневрами въ первыхъ числахъ Сентября, отложенъ на нѣсколько дней позже, потому, что ожидаютъ знатныхъ гостей. (G. C.)

Ф р а н ц і я.

Парижъ, 11-го Августа.

Графъ Эдуардъ Серзе отправится въ Петербургъ, гдѣ во время отсутствія Барона Баранта, вызывающаго въ отпускъ въ Парижъ, приметъ должность исправляющаго дѣла.

— Общество здѣшнихъ адвокатовъ избрало опять Г-на Делангелъ и на будущее время своимъ Президентомъ.

— Правительство кажется наравнѣ поставяетъ Французовъ и Арабовъ въ Алжирѣ. На дняхъ, 71-лѣтній Мустафа-бенъ-Исмаилъ наименованъ Фельдмаршаломъ (бригаднымъ Генераломъ) Французскаго войска. Мустафа имѣетъ большое вліяніе на многія Арабскія поколѣнія.

— Въ засѣданіи Академіи 9 ч. с. м., изъ фондуша

сленія го з попису, въ przeciągu roku wyjechać za granicę; jeżeli zaś po upływie tego zakresu, będzie się jeszcze znajdował w Rosyi, tedy ma być zapisany, bez jego już zgody, znowu do popisu w tym samym stanie, w którym był przed wykreśleniem z poddaństwa, i pozostaje w nim, dopóki nie wyjedzie z Rosyi. (Opubl. p. Rz. Senat 30 Lipca 1837 roku).

— Wedle Imiennego Jego Cesarskiej Mości Naryższego Ukazu, danego Rządzącemu Senatowi w dniu 18 zeszłego Czerwca, z Własnoręcznym Jego Cesarskiej Mości podpisem, w którym wyrażono: od czasu wydania w roku 1831 Rekrutskiej Ustawy, przyjęto za prawidło udoskonalać stopniowie tę część prawodawstwa, podług wskazania doświadczenia. W tym celu uznano za rzecz potrzebną, corocznie, po ukończeniu naboru, roztrząsać w osobnym Komitecie wszystkie przedstawienia miejscowych Zwierzchności, w tej rzeczy do Ministerium Spraw Wewnętrznych wchodzące, tak, jako i postrzeżenia osobnych urzędników wojskowych, corocznie do miejsc naborów z Naszego naznaczenia wysyłanych. Na tej podstawie rozpatrzone były w osobnym Komitecie różne projekta, w przeciągu naboru roku 1836 weszły. Podług wniosków Komitetu, rozważanych na Radzie Państwa, rozstrzygnawszy przez należyte objaśnienie artykułów Rekrutskiej Ustawy szczególne zapytania, z odbywania spraw wynikłe, uznaliśmy rzeczą potrzebną zwrócić szczególną uwagę na powszechny porządek ustanowienia kolei w gminach mieszczanских i we wsiach włościan skarbowych, udziałowych i wolnych rolników. Podług prawideł, od dawna przyjętych, porządek ten był dotądznaczany przez rzeczywistą liczbę dusz rewizyjnych kaźdey rodziny. Niedogodności ztąd wynikające, nadewszystko dały się czuć od czasu odnowienia rewizyi. Będąc rozpatrzone we wszystkich szczegółach w osobnym Komitecie, były one rozważane i uznane za rzeczywiste i przy ich rozpatrzeniu na Radzie Państwa. A zatem wypadło ten porządek kolei zamienić innym dogodniejszym, opartym nie na liczbie dusz rewizyjnych, ale na liczbie będących w kaźdey rodzinie robotników. Szczegółowe prawidła w tej rzeczy, na odmianę teraz istniejących, w Komitecie ułożone i przez Radę Państwa za dobre uznane, znajdując ich celowi odpowiedniami, uznaliśmy za dobre utwierdzić je, i na skutek tego Rozkazuujemy: 1) Prawidła te natychmiast opublikować dla powszechnej wiadomości. 2) Przyprowadzenie ich do skutku, dla więkzszey dogodności rozłożyć w stopniowaniu następnem: a) do rekrutskich udziałów mieszczan wprowadzić je wszędzie przy pierwszym zaciągu po 1837 roku; b) do udziałów włościan udziałowych wprowadzić je od tegoż czasu tam, gdzie Główna Zwierzchność udziałowa uzna za dogodne; c) do udziałów zaś włościan skarbowych i wolnych rolników w Guberniach: St. Petersburgskiej i Pskowskiej wprowadzić je od pierwszego następującego zaciągu, a w innych Guberniach i Obwodach, w miarę urządzenia nowego zarządu gospodarczego włościan skarbowych. (Opub. przez Rz. Senat 17 Lipca 1837 r.) (G. S.)

WIAOMOŚCI ZAGRANICZNE.

P r u s s y.

Berlin, dnia 18 Sierpnia.

Umieszczona w niektórych gazetach wiadomość o podróży Króla Jmci do Szlązka, nie znajduje bynajmniej potwierdzenia.

— Wielka parada wojskowa, która przed obrótami w pierwszych dniach Września miejsce mieć miała, została odłożona o kilka dni później, w oczekiwaniu na przybycie znakomitych gości. (G. C.)

F r a n c y a.

Paryż, dnia 11 Sierpnia.

Hrabia Edward Serzey, wyjedzie do Petersburga, gdzie przez czas nieobecności Barona Barante, oddalającego się za urlopem do Paryża, jako sprawujący interessa urzędować będzie.

— Zgromadzenie tutejszych адвокатовъ, obrało znowu P. Delangle na czas następny Prezesem swoim.

— Rząd zdaje się stawiać zarówno z Francuzami i Arabów w Algierze. W tych dniach mianowano 71-letniego Mustafę-Ben-Izmaela, Marszałkiem Polnym (Generałem Brygady) wojska Francuzkiego. Mustafa ma wielki wpływ na liczne pokolenia Arabów.

— Na posiedzeniu Akademii d. 9 b. m., przyznano z

Г-на *Monthion* положена награда 8,000 фран. за похвальный поступокъ Адъютанту перваго кирасирскаго полка, *Матею Мартинель*, который съ величайшимъ самоотверженіемъ и истинно геройскою отвагою, подвергая нѣсколько разъ опасности жизни свою, посѣпшилъ для спасенія другихъ во время большаго стеченія народа и безпорядковъ, случившихся въ этомъ году на Марсовомъ полѣ. Такую награду добродѣтельныхъ подвиговъ порицають многіе журналы. *Журналъ Првній* изъясняясь по сему предмету противу награды, оканчиваетъ свою статью изъясненіемъ опасенія, чтобы по сему поводу подъ покровъ добродѣтели не вмѣстился нѣкоторый родъ расчета барыша и такъ говорить: „Въ эпоху Римлянъ *Мартинель* получилъ бы корону Гражданства; Греки завезли бы его торжественно въ Пританей; средніе вѣка, еще при жизни его причли бы къ святымъ; а мы даемъ ему 8,000“ фр. и кажется что оказали чудесное великодушіе.

— По поводу барельефа сдѣланнаго на фасадѣ Пантеона, произошли разныя замѣчанія и споры въ журналахъ, изъ коихъ нѣкоторые того мнѣнія, что стоило поманутый барельефъ сдѣлать менѣе современною картиною, т. е. примѣнить не къ нынѣшней только эпохѣ исключительно; кажется по симъ то справедливымъ причинамъ, открытіе барельефа остановлено и когда послѣдуетъ, не извѣстно.

15-го Августа.

Нѣкоторые Офицеры служившіе въ иностранномъ легіонѣ въ Испаніи, опредѣлены въ Французскіе полки съ сохраненіемъ ихъ чиновъ.

— Изъ Корсики уведомляютъ, что Кардиналь *Феш* подарилъ прекрасный свой домъ въ Аяччіо на Корсиканскій музей, въ который прислалъ уже 36 тюкъ съ ваяніями и статуями, а скорѣй пришлетъ 500 штукъ картинъ.

— По письму изъ Туниса отъ 27 Іюля прибыли туда два посланника отъ Алжирскаго Генералъ-Губернатора, т. е. Гг. *Фольц* и *Руссо*, которымъ, какъ слышно, поручено узнать образъ мыслей Константинскаго Бей и начать съ нимъ переговоры на счетъ мира. Говорятъ, что главныя условія будутъ слѣдующія: Бей долженъ признать владычество Франціи, и будетъ ей ежегодно уплачивать ту же подать, какую уплачивалъ прежде Алжирскому Бейю; напротивъ обязывается Франція утвердить его самаго и его правленіе въ Константины, при томъ удерживать при немъ своего консулярнаго агента.

— Въ Парижѣ получены сегодня слѣдующія телеграфическія депеши: „*Bordeaux, 10 Августа*. Такъ какъ *Донъ-Карлосъ* обратился къ *Виллафранкѣ*, то Генералы *Эспартеро* и *Ораа* отправились 31 ч. по тому же направленію. Кастильская экспедиція имѣющая 5,000 чел. и 200 лошадей, находилась 1 ч. въ *Панафіель* и обратилась къ *Сеговіи*. Два баталіона этой экспедиціи остались въ *Сьерра де Моріесъ* и *Сорія*.“ — „*Байонна 10 Августа въ 8 час. вечера*. По послѣднимъ донесеніямъ изъ *Мадрита* отъ 6 ч. с. м. экспедиція Генерала *Герге* вступила въ *Сеговію*, почти на 12 часовъ пути отъ *Мадрита*. Крѣпость имѣющая отъ 200 до 300 чел. сдалась. Карлисты двинулись далѣе къ *Гуадаррамѣ*. Происшествія эти не произвели нислѣдственнаго опасенія на счетъ столицы.“

— „*Байонна 11 Августа въ 6 час. вечера*. Экспедиція Генерала *Царіатеги*, переправилась 1 Августа чрезъ *Дуэро*, а 2 ч. казалось направляла путь къ *Сеговіи*, куда 3 ч. отправлено войско изъ *Мадрита*. (Такимъ образомъ донесеніе въ предыдущей депешѣ о занятіи *Сеговіи* не подтверждается). Генералы *Виго* и *Алака* находились 1 ч. с. м. въ *Валладолидѣ*. Генераль *Эскалера* кажется былъ въ *Мирандѣ* на *Эбрѣ*. Донесенія изъ *Сарагоссы* весьма противурѣчущи, впрочемъ кажется, что въ позиціяхъ обѣихъ сторонъ не произошло никакой перемѣны.“ — „*Байонна 12 Августа въ 3 час. по полудни*. Карлистская экспедиція подъ начальствомъ *Герге* состоящая изъ 5,000 пѣхоты и 220 конницы вступила въ *Сеговію* откуда обратилась потомъ къ *Санъ-Ильдефонсо* и *Эскуріаль*. Генераль *Виго* былъ на 8 миль отъ *Сеговіи*. *Донъ-Карлосъ* все еще въ окрестностяхъ *Кантавіеа*. *Эспартеро* 6 ч. съ своимъ войскомъ вступилъ въ *Дарока*.“

— Извѣстія полученныя изъ *Лиссабона* отъ 28 Іюля, представляютъ движенія въ пользу устава *Донъ-Педро* гораздо значительнѣе, нежели сначала полагали. Баронъ *Лима* мятежническій Генераль имѣетъ подъ командою 7,000 войска. Приверженцы устава въ *Опорто*, отправили къ нему депутацію, приглашая его въ самомъ скорѣйшемъ времени въ сей городъ, ожидающій единственно его прибытія, чтобы перейти къ нему и дѣйствовать. (G. C.)

funduszu *Pana Monthion*, за czyn cnotliwy, nagrodę 8,000 fr. Adjutantowi pierwszego półku kirysierów; *Mateuszowi Martinell*, który z największym poświęceniem osobistém i prawdziwie bohaterską odwagą, wielokrotnie życie własne na niebezpieczeństwo narażając, niósł pomoc i ratunek osobom obcym, podczas natłoku i zamieszania wydarzonego tego roku na Polu-Marsowém. Podobne nagradzanie czynów cnotliwych, znajduje w wielu dziennikach naganę. *Journal des Débats*, pisząc w tej mierze przeciwko nagrodzie, kończy swój artykuł wynurzeniem obawy, aby z tego powodu, nie wciskał się pod płaszczyk cnoty pewien rodzaj rachuby zysku, i tak przemawia: „Za czasów Rzymian byłby *Martinell* otrzymał koronę obywatelską; Grecy zaprowadziliby go w tryumfie do *Prýtaneum*; wieki średnie jeszcze za życia uświęciłyby jego osobę; a my dajemy mu 8,000 fr., i zdaje się nam, żeśmy cudów spaniałomyślności dokazali.“

— Z powodu płazkorzeźby, zaprowadzonej na frontonie *Panteonu*, powstały rozmaite uwagi i sprzeczki w pismach publicznych, niektóre z nich tego są zdania, iż wypadło powyższą rzeźbę mniej jednoczasowym obrazem czynić, to jest: nie do teraźniejszej tylko epoki wyłącznie stosować; podobno dla tychto słusznych względów, odkrycie płazkorzeźby jeszcze nie nastąpiło, i kiedy nastąpi, nie wiadomo.

Dnia 13.

Niektórzy oficerowie, którzy służyli w legii cudzoziemskiej w Hiszpanii, zostali umieszczeni w półkach francuskich z zachowaniem posiadanych stopni.

— Z Korsyki dowiadujemy się, że Kardynał *Fesch* podarował piękny swój dom w *Ajaccio* na Muzeum korsykańskie, do którego przysłał już 36 pak z rzezbami i posągami, a wkrótce nadeszły 500 sztuk obrazów.

— Podług listu, pisanego z *Tunetu* pod d. 27 Lipca, przybyło tam dwóch posłanników od *Jenerał-Gubernatora Algieru*, to jest: *PP. Foltz* i *Rousseau*, którym, jak słychać, dano zlecenie drogą uboczną wybać sposób myślenia *Beja Konstantyny* i rozpocząć z nim układy o pokoy. Mówią, że główne warunki, mają być następujące: *Bey* uzna zwierzchnictwo *Francyi* i będzie jej opłacał corocznie taki sam haracz, jaki opłacał dawniej *Bejowi Algierskiemu*; natomiast obowiązkiem się *Francya* potwierdzić go i rządy jego w *Konstantynie*, trzymać oraz przy nim swego *Ajenta konsularnego*.

— Doszły dziś do *Paryża* następujące depesze telegraficzne: „*Bordeaux, 10 Sierpnia*. Ponieważ *Don-Karlos* obrócił się ku *Villafranca*, przeto *Jenerałowie Espartero* i *Orda*, obrócili się d. 31 w tymże samym kierunku. Wyprawa *Kastylijska* 5,000 ludzi i 200 koni licząca, znajdowała się d. 1 b. m. w *Panafile* i skierowała się ku *Segowii*. Dwa bataliony tej wyprawy pozostały w *Sierra de Morios* i *Soria*.“ — „*Bajonna, 10 Sierpnia o godz. 8 wieczorem*. Podług ostatnich doniesień z *Madrytu* daty 6 b. m., wyprawa *Jenerała Guergué* wkroczyła do *Segowii*, blisko 12 godzin drogi od *Madrytu*. Warownia, mająca 200 do 300 ludzi, kapitulowała. *Karoliści* postępują dalek ku *Guadarrama*. Te wypadki nie zrzuciły żadnej obawy o stolicę.“ — „*Bajonna, 11 Sierpnia o godz. 6 wieczorem*. Wyprawa *Jenerała Zariateguy* przeprawiła się dnia 1 Sierpnia przez *Duero*, a d. 2 zdawała się zmierzać ku *Segowii*, dokąd d. 3 posłano wojsko z *Madrytu*. (Tym sposobem, doniesienie w poprzedzającej depeszy o zajęciu *Segowii*, nie potwierdza się). *Jenerałowie Vigo* i *Alcala*, znajdowali się d. 1 b. m. w *Valladolid*. *Jenerał Escalera* był podobno w *Miranda nad Ebre*m. Doniesienia z *Saragossy* są sobie bardzo sprzeczne; zdaje się wszakże, że w stanowiskach stron obu, nie zaszła żadna odmiana.“ — „*Bajonna, 12 Sierpnia o godz. 3 z południa*. *Karolistowska* wyprawa, którą dowodzi *Guergué*, licząca 5,000 piechoty i 220 konnicy, wkroczyła do *Segowii*, żkąd obróciła się następnie ku *San-Ildefonso* i *Escurial*. *Jenerał Vigo* był o 8 leguas od *Segowii*. *Don Karlos* znajduje się ciągle jeszcze w okolicach *Cantavieja*. *Espartero* wkroczył dnia 6 z wojskiem swoim do *Daroca*.“

— Wiadomości, otrzymane z *Lisbony*, daty 28 Lipca, wystawiają poruszenia na korzyść ustawy *Don Pedra* daleko znaczniejszemi, aniżeli dotąd mniemano. *Baron Lima*, *Jenerał* rokoszaków, stoi na czele 7 000 woyska. Stronnicy ustawy w *Oporto* wystali do niego deputacją, wzywając, aby pośpieszał jak najszybciej do tego miasta, oczekującego jedynie na jego przybycie, aby się oświadczyć i dźiałać. (G. C.)

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ И ИРЛАНДІЯ.
Лондонъ, 11-го Августа.

По предписанію Королевы отъ 28 ч. прошлаго м. уже снятъ трауръ третьяго дня по морской службѣ и въ арміи по случаю смерти Короля *Вильгельма IV.* — Гвардейскимъ полкамъ объявленъ приказъ, что въ остальную часть лѣта будутъ свободны отъ ученья. Изъ сего заключаютъ, что большой смотръ войска, который намѣрена была сдѣлать Королева, оставленъ.

— Здѣшніе журналы наполнены описаніями дракъ, ссоръ и другихъ волнительныхъ происшествій, случившихся при нынѣшнихъ выборахъ въ Англіи. По послѣднему списку сдѣланныхъ выборовъ, Виги имѣли 275, Торіи 266 депутатовъ, а потому разница только была незначительная — въ 9 лицахъ. Министерскіе журналы много надеются на выборы, должеиствующіе еще происходить въ Ирландіи и Шотландіи.

— *Times* утверждаетъ, что Министры непремѣнно желаютъ имѣть въ своемъ кругу Лорда *Дургема*, и что ему назначаютъ Министерство Колоній вмѣсто Лорда *Гленелга*.

— Изъ Дублина уведомляютъ, что Гг. *О'Коннелъ* и *Гуттонъ* избраны тамъ и объявлены большинствомъ 103 голосовъ, членами Парламента.

— Министерскій журналъ *Globe* предполагаетъ съ большою достовѣрностію, что по окончаніи выборовъ во всемъ Королевствѣ, большинство на сторонѣ Министровъ не составитъ болѣе 36 голосовъ.

— По донесеніямъ изъ Лиссабона отъ 31 Іюля, возстаніе въ пользу конституціи *Донъ-Педро* все болѣе и болѣе распространяется по Королевству, что Лиссабонское Правительство тщательно скрываетъ. Маркграфъ *Сальданга*, котораго не смѣли арестовать, отправился изъ столицы въ Синтра, гдѣ присоединились къ нему военные уходившіе изъ Лиссабона, которому онъ теперь угрожаетъ. — Президентъ Совѣта Министровъ Г. *Оливейра* а съ нимъ Г. *Кастро-Перейра*, подали въ отставку, потому что другіе Министры противились его предложенію, чтобы уставъ обнародовать на время приостановленнымъ. Королева приняла ихъ мнѣнія, а здѣсь полагаютъ, что она въ сношеніи съ приверженцами конституціи *Донъ-Педро*. Абраиетъ будто взяли мятежники и даже слышно, что въ крѣпости Сантаремъ обнародовано уложеніе *Донъ-Педро*. Правительство отправило туда войско для усмиренья мятежа.

— На правительственной яхтѣ прибылъ въ Брейтонъ Герцогъ *Немурскій*, для присутствованія при тамошней конной скачкѣ. (G. C.)

ШВЕЙЦАРІЯ.
Цюрихъ, 7-го Августа.

Сеймъ не получилъ еще представленія со стороны Франціи, для удаленія изъ Швейцаріи Принца *Людвика Бонапарте*. Слышно только, что Французскій Посланникъ получилъ по сему предмету предписаніе, но можетъ быть, что самъ признаетъ неприличнымъ подобный поступокъ и даже не можетъ оправдать его, находя неудобнымъ время къ удаленію Принца, когда онъ возвратился, чтобы видѣться съ своею умирающею матерью. Но подобный поступокъ и въ законномъ отношеніи не могъ бы быть оправданъ. Принцъ *Людвикъ Бонапарте* есть гражданинъ Тургавскаго Кантона и по сему не можетъ быть удаленъ изъ края. Онъ въ правѣ жить въ Швейцаріи а особенно въ Тургавскомъ Кантонѣ, до тѣхъ поръ, пока будетъ ему угодно; въ такомъ случаѣ судебныя власти доставятъ ему помощи. Впрочемъ онъ былъ въ рукахъ Французскаго Правительства, но не сужденъ за свои преступленія; его только отправили изъ Франціи а его соучастники признаны виновными. И чтожь можетъ ему препятствовать для пребыванія по усмотрѣнію, когда само Французское Правительство даровало ему такую свободу. Разница между этимъ обстоятельствомъ и прежними, когда требовали изъ Швейцаріи удаленія иностранцевъ, весьма примѣтна, и не можетъ не обратить вниманія. Что же наконецъ касается удаленія его изъ Франціи, то Швейцарія до тѣхъ поръ будетъ равнодушна къ этому дѣлу, пока она не есть Французскою провинціею. (G. C.)

ИТАЛІЯ.
Неаполь, 3-го Августа.

По отправленіи уже перваго полка Швейцарцевъ въ Сицилію, вчера вечеромъ второму дано повелѣніе готовиться къ походу; впрочемъ не показано мѣсто его назначенія; но такъ какъ въ Абруццѣхъ вездѣ уже царствуетъ спокойствіе, то вѣрны сомнѣваться, что онъ обратится туда, куда и первый полкъ. Всѣмъ

БРИТАНІЯ, ВЕЛИКАЯ И ИРЛАНДІЯ.
Лондонъ, 11-го Сіерпня.

На заведеніе Крѣпостей, дати 28 з. м., złożono już od dnia onegdajszego, żałobę w marynarce i wojsku po zgonie Króla *Wilhelma IV.* — Półkom gwardyi ogłoszono rozkaz, że przez resztę lata mają być wolne od musztry. Wnoszą żąd, że już nie będzie wielkiego przeglądu wojska, który Królowa odbyć miała.

— Dzienniki tutejsze wypełnione są opisami kłótni, bitew, hałasów, i t. p. scen oburzających, które przy tegorocznych wyborach mają miejsce w Anglii. Według ostatniego spisu dokonanych wyborów, mieli wigowie 275, torysowie 266 deputowanych, a zatem zachodziła tylko nieznaczająca różnica og osób. Dzienniki Ministerjalne polegają wiele na wyborach w Irlandyi i Szkocyi odbyć się jeszcze mających.

— *Times* utrzymuje, że Ministrowie chcą koniecznie mieć w gronie swoim Lorda *Durham*, i że przeznaczają mu Ministerjum osad, w miejsce Lorda *Glenelg*.

— Z Dublina donoszą, że PP. *O'Connell* i *Hutton*, zostali tam wybrani i ogłoszeni większością 103 głosów, członkami Parlamentu.

— Według Ministerjalnego dziennika *Globe*, wyrachowano przez najbliższe do prawdy przypuszczenie, że po ukończeniu wyborów w całym królestwie, większość na stronie Ministrów nie przyniesie, jak 36 głosów.

— Według doniesień z Lizbony daty 31 Lipca, powstanie za konstytucją *Don Pedra* szerzy się coraz mocniej po kraju, co Rząd w Lizbonie stara się jak najstaranniej tacić. Margrabia *Saldanha*, którego nie śmiało aresztować, wyjechał ze stolicy do Cintra, gdzie przyłączyli się do niego wojskowi, uchodzący z Lizbony, które on teraz zagraża. — Prezes Rady Ministrów Pan *Oliveira*, a z nim P. *Castro Pereira*, podali się do dymisji, dla tego, że inni Ministrowie byli przeciwni projektowi jego, aby ogłosić ustawę za zawieszoną. Królowa przyjęła ich podania: sądzą tu bowiem, że ma porozumienie z stronnikami konstytucji *Don Pedra*. Abranches miało się dostać w ręce powstańców; słychać nawet, że i w twierdzy Santarem ogłoszono ustawę *Don Pedra*. Rząd posłał tam wojsko na przytłumienie rokoszu.

— Na jachcie Rządowym przybył do Brighton Xiążę *Nemours*, aby być obecnym na tamtejszych gonitwach. (G. C.)

SZWAJCARYA.
Zurich, 7-го Сіерпня.

Seym nie otrzymał jeszcze żadnego przedstawienia ze strony Francyi, ażeby oddać ze Szwajcaryi Xięcia *Ludwika Bonapartego*. Słychać tylko, że Poseł francuzki odebrał zmierzające ku temu instrukcje, ale być może, iż sam uzna podobne postąpienie niestosownem i niczem usprawiedliwić się nie dającem, bo źleby był wybrany czas do wymagania, aby go oddać, gdy Xiąże dla widzenia umierającej swej matki powrócił. Ale podobne postąpienie, mniej jeszcze pod względem prawnym dałoby się usprawiedliwić. Xiąże *Ludwik Bonaparte* jest obywatelem kantonu Turgowii, jako taki więc nie może być z kraju wydalonym. Ma on prawo przebywać w Szwajcaryi, a szczególnie w Kantonie Turgowii, tak długo, jak mu podobać się będzie; w tej mierze, przyjął mu władze sądowe na pomoc. Zresztą, był on w ręku Rządu francuzkiego, ale nie był za swe przestępstwo sądzony; wysłano go tylko z Francyi, a jego spółnicy przez Sąd zostali uniewinnieni. Cóż więc może mu być na przeszkodzie w wolnym, gdzie zechce, pobycie, jak tylko sam Rząd francuzki taką obdarzył go wolnością. Ta różnica pomiędzy niniejszą okolicznością, a dawniejszemi, kiedy wydalenia cudzoziemców z Szwajcaryi żądano, jest zbyt uderzającą, aby jej nie można było dostrzedz. Co się tycze nakoniec wydalenia go z Francyi, rzecz ta będzie tak długo dla Szwajcaryi obojętną, dopóki Szwajcarya nie jest prowincją francuzką.

(G. C.)

WŁOСНІ.
Neapol, 3 Сіерпня.

Już po wystąpiu pierwszego półku Szwajcarów do Syccylii, wydano wczora wieczorem do drugiego rozkaz, ażeby był przygotowany do pochodu, nie wskazano atoli miejsca jego przeznaczenia; kiedy przecież panuje już w Abruzzach wszędzie spokojność, nie można wątpić, że pójdzie tam, dokąd się udał półk pier-

вообще здѣсь правится дѣятельное участіе Правительства равно какъ и то, что Король ввѣрилъ начальство надъ войскомъ Министру полиціи *dell Carretto*, отъ неутомимой дѣятельности котораго много можно ожидать. — О холерѣ здѣсь почти ничего не слышно.

— Сегодня вечеромъ прибылъ пароходъ изъ Палермо, съ письмами отъ 2 Августа. Тамъ царствовало совершенное спокойствіе. Отъ холеры ежедневно умираетъ только отъ 10 до 15 чел.

Палермо, 28-го Іюля.

Никогда и нигдѣ холера не причинила такихъ опустошеній какъ здѣсь, ибо въ короткое время, едва въ продолженіи 6 недѣль, погибла отъ нея одна шестая часть всего народонаселенія. Но чтобы могъ надѣяться и предвидѣть, что среди сего ужаснаго бѣдствія, отъ котораго не была свободна ни одна семья, произойдутъ ужасныя явленія превосходящія всякое человеческое воображеніе. Чернь предавалась неслыханнымъ преступленіямъ, старалась такъ сказать, превзойти свирѣпостію самыя дикіе Африканскіе народы; съ досадою и ужасомъ должно признаться, и притомъ записать въ летописяхъ, что въ Европейской странѣ, въ XIX столѣтіи пожарили человеческое мясо. Благодаря Богу, изъ Неаполя прислано войско, которымъ прекращена буря и удалась отъ насъ; наконецъ мы наслаждаемся благодѣтельными спокойствіемъ. Мѣсто убійственныхъ орудій, заступилъ теперь мечъ правосудія, отъ котораго, подвергаясь заслуженной казни, ежедневно падаютъ нѣсколько людей.

Мессина, 31-го Іюля.

Съ того времени какъ получаемъ обстоятельнѣйшія извѣстія изъ Палермо, увеличилось у насъ опасеніе, хотя до сихъ поръ вовсе нѣтъ еще слѣда злокачественной болѣзни, отъ которой едва ли мы освободимся, потому что она уже перешла въ Сиракузу и Катанію. Послѣднія донесенія изъ Сиракузы были довольно невыгодны, ибо и тамъ народъ выступилъ изъ предѣловъ повиновенія, уничтожилъ правительственныя власти и принудилъ выйти малочисленное войско, занявъ крѣпость, которою и нынѣ владѣтъ. Сиракузскій портъ закрытъ для всѣхъ приходившихъ кораблей изъ Палермо, Неаполя и проч., дозволенъ только входъ кораблямъ изъ Мальты, что даетъ поводъ къ справедливому подозрѣнію и болѣшимъ догадкамъ. Нельзя сомнѣваться, что Правительство наше въ Неаполь предприметъ успѣшныя мѣры прекратить эти бѣдственные слѣдствія, чего само Правительство и всѣ благомыслящіе усердно желаютъ. Съ нетерпѣніемъ ожидаемъ прибытія Неаполитанскаго войска и любопытно знать, какъ будетъ оно принято со стороны черни. Кажется, что наступитъ упорное сопротивленіе.

Римъ, 3-го Августа.

Мы находимся здѣсь въ совершенной неизвѣстности, не зная есть ли у насъ холера или нѣтъ. Лекаря не могутъ согласиться, правительство же слѣдуя мнѣнію большинства, почитаетъ городъ свободнымъ отъ оной. Случающіяся происшествія представлены очень сомнительными; однимъ словомъ никто не знаетъ, что должно думать. Между тѣмъ по приказанію Папы приготовлено уже нѣсколько зданій для госпиталей и снабжены они всѣми потребностями. Нѣсколько уже дней освѣщаютъ также иконы пресвятыя Богородицы и сосѣдственные дома, для возблагодаренія за предохраненіе города отъ заразы. Завтрашняго дня будетъ большая процессія, на которой будетъ находиться самъ Папа для испрошенія дальнѣйшей защиты Всевышняго. Всѣмъ духовнымъ и гражданскимъ чиновникамъ, запрещено удалиться изъ города подъ опасеніемъ лишенія должности, также лекарямъ, хирургамъ и аптекарямъ. Чернь невѣритъ въ существованіе холеры, но за то думаетъ, что еще хуже угрожаетъ опасностію, что будто ей подадутъ отраву. (G. C.)

Испанія.

Мадридъ, 6-го Августа.

Здѣсь получено сегодня извѣстіе, что Карлисты подъ командою извѣстнаго Эліо, находятся только на 4 часа пути отъ Сеговіи; частныя же письма сообщаютъ, что уже они заняли сей городъ и авангардъ свой расположили до Вента де ла Тринидадъ, между Мадритомъ и Санъ Ильдефонсо. Кажется, что они будутъ стараться ворваться въ Лагранья и Эскуріаль для ограбленія обоихъ этихъ Королевскихъ замковъ, въ случаѣ еслибъ туда прибыли прежде Генерала Мендеса Виго и войска, которое вчера вечеромъ и сегодня утромъ поспѣшно отправлено изъ Мадрита.

— Вчера вечеромъ отправились Министры къ вдовствующей Королеви съ вопросомъ, должно ли въ слу-

wszy. Silne wdanie się Rządu, podobało się tu powszechnie, i to także, że Król powierzył dowództwo nad wojskiem Ministrowi policyi *dell Carretto*, po którego niezmordowanej czynności, wiele można sobie obiecywać. — O cholery już nie masz tu prawie i wzmianki.

— Dziś wieczorem przybył statek parowy z Palermu, z listami daty 2 Sierpnia. Spokoyność panowała tam zupełna. Na cholery umierało już tylko 10 do 15 osób dziennie.

Palermo, 28 Lipca.

Nigdy i nigdzie nie zrzuciła cholera tak wielkiego zniszczenia, jak tutaj: w krótkim bowiem, zaledwie sześć tygodni wynoszącym czasie, umarła na nią jedna szósta część całej ludności. Lecz któżby się był spodziewał, kto mógł przewidzieć, że wśród tej wielkiej żałoby, od której nie masz wolnej żadnej rodziny, będą popełniane okropności, wszelkie wyobrażenia ludzkie przechodzące. Pospólstwo dopuszczało się zbrodni niesłychanych, usiłowało, że tak powiedzieć można, przewyższyć w okrucieństwie najdziksze ludy Afryki, z oburzeniem bowiem i zgrozą wyznać, oraz w dziejach zapisać trzeba, że w kraju europejskim, w wieku XIX, ludzkie pożerano mięso. Dzięki Opatrzności, dzięki skwapliwemu ratunkowi przez nadesłanie wojska z Neapolu, ucichła burza i oddaliła się już od nas; używamy nareszcie dobroczynnej spokoyności. Miejsce morderczych toporów, zastąpił teraz miecz sprawiedliwości, pod którym, odbierając zasłużoną karę, codziennie głów kilka spada.

Messyna, 31 Lipca.

Od czasu, jak mamy dokładniejsze wiadomości z Palermu, powiększyła się u nas obawa, lubo dotąd nie masz jeszcze żadnego śladu zjadliwej choroby, od której, abyśmy wolni zostali, wątpić się godzi, z przyczyny, że już dostała się do Syrakuzy i do Katanei. Ostatnie doniesienia z Syrakuzy, były dosyć zatrważające: bo i tam wystąpił lud z karbów postuszeństwa, usunął władzę i zmusił do ustąpienia nieliczne wojsko, zajmując warownią, w posiadaniu której jest dotąd. Port Syrakuzy zamknięto dla wszystkich okrętów, przybywających z Palermu, Neapolu i t. p.; dozwolono przystępu tylko okrętom z Malty, co daje powód do słusznego podejrzenia i do bardzo rozciągłych domysłów. Nie można wątpić, że Rząd nasz w Neapolu, przedsięwzięcie skuteczne środki, aby położyć koniec tak nieszczęsnemu rozpuceniu, co jest najgorętszym życzeniem wszystkich dobrze myślących. Z niecierpliwością oczekujemy przybycia wojska neapolitańskiego, i ciekawi jesteśmy, jak też ze strony pospólstwa tutejszego przyjęte zostanie. Zdaje się, że go czeka opór zacięty.

Rzym, 3-го Sierpnia.

Żyjemy tu w ciągłej niepewności, nie wiedząc, czy mamy cholery lub nie. Lekarze nie mogą się zgodzić, Rząd zaś, idąc za zdaniem większości, uważa miasto za zdrowe. Zachodzące wydarzenia są zbyt wątpliwe podane słowem nikt nie wie, co mu sądzić należy. Tymczasem z rozkazu Papieża przygotowano już kilka gmachów na szpitale i opatrzone je we wszystkie potrzeby. Od kilku dni illuminują także na ulicach obrazy Najśw. Panny i przyległe im domy, na podziękowanie, że ochroniła miasto od zarazy. Na jutro zapowiedziano wielką processyę, na której sam Papież znajdować się będzie, aby prosić nieba o dalsze ocalenie. Wszystkim urzędnikom duchownym i świeckim, zabroniono oddalać się z miasta pod utratą funkcyi, toż samo lekarzom, chirurgom i aptekarzom. Lud pospolity nie wierzy w istnienie cholery, ale natomiast mniema, co jest gorzej i grozi niebezpieczeństwem, że mu truciznę zadają. (G. C.)

Hiszpania.

Madryt, dnia 6 Sierpnia.

Otrzymało tu dzisiaj doniesienie, że Karoliści pod dowództwem znanego Elio, są tylko o 4 godziny drogi od Segowii; z listów prywatnych wycytujemy zaś, że już zajęli to miasto i przednie straże swoje wystawili aż pod Venta de la Trinidad, między Madrytem i San Ildefonso. Zdaje się, iż będą chcieli wpaść do Lagrana i Escurial, dla złupienia obu tych zamków Królewskich, w razie gdyby tam zdążyli przybyć przed Jenerałem Mendezem Vigo, i przed wojskiem, które wczoraj wieczorem i dziś rano wysłano śpiesznie z Madrytu.

— Wczora wieczorem, udali się Ministrowie do Królowej wdowy, z przedstawieniem zapytania: czyliby w

чаѣ нападенія Карлистовъ на Ла-Гроника, защищать лучше дворецъ или садъ Санъ-Ильдефонсо? Королева объявила, что особенно должно обрещать вниманіе на сей послѣдній.

— Извѣстія изъ Каталоніи неблагопріятны. Баронъ *Мееръ* уведомляетъ, что съ малою своею силою ничего не можетъ предпринять. Сверхъ того присо-вокупляетъ, что если ему неотправятъ въ помощь по-крайней мѣрѣ 10,000 чел. тогда Карлисты овладѣ-ютъ Сеу д'Ургелемъ и другими мѣстами въ Верх-ней и Нижней Монтаріи. (G. C.)

РАЗНЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Одна изъ Шведскихъ газетъ сообщаетъ, что въ краѣ этомъ есть теперь чудовище страннаго вида, въ сравненіи съ которымъ ничто не значить извѣ-стные Самскіе близнецы. Въ небольшомъ Финлянд-скомъ мѣстечкѣ, Біолоскинѣ, за 12 лѣтъ родилось двое близнецовъ сросшихся спиною въ перемѣнномъ положеніи головъ, такъ, что когда одинъ стоитъ на ногахъ прямо, другой также въ перпендикулярномъ положеніи, но ногами вверхъ, такимъ образомъ одинъ, всегда долженъ удерживать всю тяжесть тѣла другаго. Но это состояніе нисколько для нихъ необре-менительно. Трудъ сей они перемѣняютъ каждую че-тверть часа; по истеченіи сего, натуральнымъ ин-стинктомъ, они переворачиваются на воздухъ, такъ, что тотъ, который былъ въ верху, становится на зем-лѣ. Периодическая эта перемѣна дѣлается съ такою правильностію, что родителямъ ихъ служатъ почти вмѣсто часовъ. Недавно братья эти показали еще новость, что въ минуту такого превращенія, соверша-ютъ гораздо большее пространство нежели во время о-быкновеннаго хода, такъ, что каждый разъ перепры-гиваютъ около 3 аршинъ, и теперь при пріобрѣтен-номъ навыкѣ, могутъ перегонять на бѣгу, самую бы-струю лошадь. (???) (T. P.)

— Когда недавно спросили у одного изъ Англій-скихъ Министровъ, чтобы дѣлала, еслибъ производ-ство внутренняго сахара такъ распространилось какъ во Франціи? отвѣчалъ: „Мы велили бы во всей странѣ истребить свекловицу, ибо трудно понять хорошаго выгоды отъ двухъ взаимно истребляющихъ себя ве-щей.“

— Въ Римѣ обращаетъ теперь общее вниманіе не-большой мальчикъ по прозванію *Партеніо Фульгіо Кашилло*, урожденный въ Аморѣ въ Сициліи. Онъ по-нимаетъ десять языковъ, хотя вовсе необучался ни одного, кромѣ своего отечественнаго. Представлен-ный недавно Неаполитанскому Королю и Папскому Нунцію въ Неаполѣ, онъ привелъ ихъ въ удивленіе до-казательствомъ своихъ чрезвычайныхъ способностей.

— Въ Единбургской газетѣ *Scotsman*, помѣщена статья тамошняго Профессора Александра, объ изобрѣтенномъ имъ гальваническомъ телеграфѣ изъ про-волока, который приводится въ движеніе съ помо-щью клавишей. Уже сдѣланы надъ нимъ опыты на разстояніи полутора часа. Отъ прикосновенія кла-виша къ мѣдной проволока обозначаются отдѣльные буквы алфавита или извѣстные сокращенія. Чтобы время отъ времени придавать проволока новую галь-ваническую силу, Г. Александеръ предполагаетъ уч-редить, въ извѣстныхъ разстояніяхъ, станціи. Для защиты проволоки отъ вѣшнихъ вліяній, предлага-етъ онъ разныя средства. Издержки на проведеніе про-волоки между Лондономъ и Единбургомъ обойдутся не болѣе какъ въ 1000 ф. ст., такъ что на всѣ 25 буквъ алфавита потребуется 25,000 ф. ст. Вѣшняя по-крышка и прочіе расходы будутъ простираться до 75,000 ф. ст. Вся издержки не превзойдутъ сум-мы, потребной на устройство желѣзной дороги на пространствѣ 6 или 7-ми Англійскихъ миль. Если положить на сообщеніе каждаго извѣстія пять минутъ, въ продолженіе которыхъ можно, по буквамъ, пе-редать 65 словъ, и если, сверхъ того, положить, что телеграфъ дѣйствовать будетъ по 6-ти часовъ еже-дневно, то, взявъ за каждое извѣстіе по пяти шил-линговъ, можно будетъ въ теченіе года получить 10,000 фунт. дохода отъ телеграфа. Лица, находя-щіеся на концахъ проволоки, будутъ вести между собою какъ бы изустный разговоръ, и распростране-ніе этой системы сообщенія во всемъ Королевствѣ произведетъ совершенный переворотъ въ производ-ствѣ дѣлъ всякаго рода. Изобрѣтеніе предложено Пра-вительству на испытаніе, и сдѣланы приготвленія для произведенія опытовъ надъ металлическимъ кон-дукторомъ въ 50 или 100 Англійскихъ миль длиною. Если на всемъ этомъ протяженіи окажутся несомнѣ-ныя слѣды одновременнаго пробѣганія гальваниче-ской жидкости, то Г. Александеръ ручается за у-спѣхъ своего плана.

азіе удержанія Карлистовъ на Ла-Гроника, выпадало бронею пафату, czyli też grodu San Ildefonso? Królo- wa oświadczyła, iż szczególnie na ten ostatni wzgląd mieć należy.

— Doniesienia z Katalonii nie są pomyślne. Baron de Meer pisze, że z małą garstką wojska swego, nie przedsiębrać nie może. Dodaje nadto, iż jeżeli nie po- ślą mu jak najszybciej przynajmniej 10,000 ludzi w pomoc, Karolisci opanują Seu d'Urgel i inne miejsca w wyższej i niższej Montarii. (G. C.)

ROZMAITE WIADOMOŚCI.

Z jednej z gazet Szwedzkich dowiadujemy się, iż kraj ten posiada teraz dziwo, potwornego ukształcenia, przed którym nikną nawet znani bracia Siamczycy. W małym Finlandzkim miasteczku Bioloskin, przed 12 laty, urodziła się para bliźniąt, zrosłych grzbietem w naprzemianległym głow kierunku tak, że kiedy je- den stoi na nogach pionowo, drugi zostaje także w kie- runku pionowym, ale z nogami obróconemi do góry. Tym sposobem jeden dźwigać zawsze musi cały ciężar ciała drugiego. Ale stan taki bynajmniej nie jest dla nich uciążliwym. Zamieniają się oni w tej pracy co kwadrans; po upływie tego czasu, przez wrodzony in- stynkt, wywracają na powietrzu młynka tak, iż ten, co był w górze, staje natemiasz na ziemi. Peryodyczna ta zmiana odhywa się z taką regularnością, iż służy prawie ich rodzicom zamiast zegaru. Niedawno bracia ci uczynili jeszcze odkrycie, iż w chwili takiego wy- wrótu, przesadzają przestrzeń daleko większą, aniżeli przy zwyczajnym chodzeniu tak, iż za każdą razą prze- skakują około 3 arszynów, i teraz za pomocą nabytej wprawę, prześcigać mogą w biegu największą rącz- ści konia. (???) (Tyg. Pet.)

— Gdy nie dawno zapytano jednego z Ministrów An- gielskich: czyby uczynili, gdyby wyrabianie cukru krajo- wego tak się upowszechniło, jak we Francyi? odpo- wiedział: „Kazalibyśmy w całym kraju wytępić do- szczętu buraki, nie możemy albowiem pojąć dobrego mienia z dwóch nawzajem się niszczących rzeczy.“

— W Rzymie zwraca teraz powszechną uwagę mło- dy chłopiec, nazwiskiem *Partenio Fulcio Cachillo*, rodem z Amoro w Sycylii. Rozumie on dziesięć języ- ków, lubo żadnego, prócz rodowitego, nie uczył się wcale. Stawiony niedawno przed Królem Neapolitań- skim i przed Nuncyuszem Apostolskim w Neapolu, za- dziwił ich dowodami swych szczególnych zdolności.

— Gazeta Edymburska *Scotsman*, udziela artykuł Pro- fessora tamecznego *Alexandra*, o wynalezionym prze- zeń telegrafie galwanicznym z drótów, który otrzymuje ruch za pomocą klawiszów. Czyniono już doświadcze- nie na przestrzeni półtorej godziny. Przez dotknięcie klawisza do drótu mosiężnego, oznaczają się oddzielne litery alfabetu, czyli znajome skrócenia. Dla nieustan- nego nadawania drótowi nowej siły galwanicznej, P. *Alexander* chce urządzić w pewnych odległościach, stacje. Względem zabezpieczenia drótu od wpływu zewnętrznego, podaje on rozmaite środki. Koszt za- ciągnięcia drótu między Londynem a Edymburgiem wy- nosić będą niewięcej jak 1,000 f. szt. tak, iż na wszyst- kie 25 liter potrzebna 25,000 f. szt. Zewnętrzne pokrycie i inne wydatki uczynią do 75,000 fun. s. Cały koszt nie przewyższy summy, potrzebnej na wybudowanie drogi żelaznej na 6 lub 7 mil angielskich rozciągłości. Przeznaczając na udzielenie każdej wiadomości 5 minut, w przeciągu których po literach można zakomunikow- wać 65 wyrazów i nadto zważywszy, że telegraf będzie w ruchu po 6 godzin na dzień, tedy za każdą wiadomość pobierając po 5 szillingów, w przeciągu roku można mieć dochodu 10,000 fun. Osoby, znajdujące się w koń- cach drótu, prowadzić będą między sobą jakby ustną rozmowę, a rozszerzenie tego systematu komunikacyi w całym Królestwie zrządzi zupełną zmianę w odby- waniu spraw wszelkiego rodzaju. Wynalazek ten po- dany został Rządowi do odświadczenia, i uczyniono przygotowania próby do konduktora metalicznego na 50 lub 100 mil angielskich długości. Jeśli na całej tej przestrzeni okażą się niemyślne ślady jednocześne- go przebiegania galwanizmu, tedy P. *Alexander*, rę- czy za powodzenie swojego planu.